

Boodschap van paus Franciscus voor de veertigdagentijd 2023

Ascese in de veertigdagentijd, een synodale weg

Dierbare broeders en zusters

In de evangeliën van Matteüs, Marcus en Lucas vinden we het verhaal over de gedaanteverandering van Jezus. Het laat ons zien hoe de Heer reageert wanneer zijn leerlingen niet begrijpen wie Hij is. Kort daarvoor hadden de Meester en Simon Petrus een serieus meningsverschil. Petrus had eerst zijn geloof in Jezus als de Christus de Zoon van God beleden, maar kon daarna niet aanvaarden dat Jezus zou lijden en gekruisigd worden. Jezus gaf hem een serieuze uitbrander: *Weg daar, achter Mij, satan. Je bent een struikelblok voor Mij, want jouw gedachten zijn niet Gods gedachten, maar die van mensen* (Mt 16,23). Daarna, zes dagen later nam Jezus Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee een hoge berg op (Mt 17,1).

Het evangelie van de gedaanteverandering wordt elk jaar op de tweede zondag van de veertigdagentijd verkondigd. In die liturgische periode neemt de Heer ons mee naar een afgelegen plaats. Terwijl onze dagelijkse verplichtingen ons dwingen te blijven waar we gewoonlijk zijn, in een vaak repetitieve en soms saaie dagelijkse routine, is de veertigdagentijd een uitnodiging om samen met Jezus *een hoge berg* te beklimmen om als Gods heilig volk een bijzondere *ascetische* ervaring te beleven.

Ascese in de veertigdagentijd is een door de genade ondersteunde inspanning, om ons gebrek aan geloof en onze weerstand tegen het volgen van Jezus op zijn kruisweg te overwinnen. Dit is precies wat Petrus en de andere leerlingen moesten doen. Om onze kennis van de Meester te verdiepen, om het mysterie van de goddelijke verlossing, voltrokken in de totale zelfgave uit liefde, ten volle te begrijpen en te aanvaarden, moeten we ons door Hem laten leiden naar een afgelegen hoogte en afstand doen van onze middelmatigheid en ijdelheid. We moeten op weg gaan, de berg op. Ook deze bergtocht vergt van ons inspanningen, offers en concentratie. Deze vereisten zijn ook belangrijk voor het synodale proces waartoe we ons als Kerk geëngageerd hebben. Het nadenken over de relatie tussen ascese in de veertigdagentijd en de synodale ervaring zal ons goed doen.

Voor zijn 'retraite' op de berg Tabor neemt Jezus drie leerlingen mee, uitverkoren om getuige te zijn van een unieke gebeurtenis. Hij wil dat genademoment niet voor zichzelf alleen houden, maar delen, zoals in feite heel ons geloofsleven een gedeelde ervaring is. Want het is in verbondenheid met elkaar dat we Jezus volgen. Ook samen, als pelgrimerende Kerk in de tijd, beleven wij het liturgische jaar en daarin de veertigdagentijd, onderweg met hen die de Heer ons als tochtgenoten gegeven heeft. Net zoals het beklimmen van de berg Tabor door Jezus en de leerlingen, kunnen we zeggen dat onze veertigdagentocht 'synodaal' is, omdat we samen, als leerlingen van de ene Meester, dezelfde weg afleggen. Bovendien weten we dat Jezus zelf de weg is, en daarom doet de Kerk, zowel in het liturgische traject als in dat van de synode, niets anders dan almaar dieper en vollediger binnentreden in het mysterie van Christus de Verlosser.

En zo komen we tot de climax. De evangeliëlezing vertelt dat Jezus *voor hun ogen veranderde van gedaante. Zijn gezicht ging stralen als de zon en zijn kleren werden wit als licht* (Mt 17,2). Dit is het 'hoogtepunt', het doel van de tocht. Aan het einde van hun beklimming, als ze met Jezus op de bergtop staan, ontvangen de drie leerlingen de genade Hem in zijn heerlijkheid te aanschouwen, stralend in een bovennatuurlijk licht. Dat licht kwam niet van buitenaf, maar Hijzelf straalde. De goddelijke schoonheid van dit visioen was onvergelijkbaar groter dan alle inspanningen van de leerlingen tijdens de beklimming van de Tabor. Bij elke zware bergtocht moeten we tijdens de beklimming onze ogen nauwlettend op de weg gericht houden, maar het panorama dat zich aan het einde voor onze ogen uitstrekt, is wonderbaarlijk en de moeite waard. Ook het synodale onderweg zijn lijkt vaak een zware tocht die ons soms kan ontmoedigen. Maar wat ons aan het einde wacht, is ongetwijfeld iets prachtigs en verbazingwekkends, dat ons zal helpen Gods wil en onze zending in dienst van het Rijk Gods beter te begrijpen.

De ervaring van de leerlingen op de berg Tabor wordt verder verrijkt als naast de getransfigureerde Jezus, Mozes en Elia verschijnen, die respectievelijk de Wet en de Profeten vertegenwoordigen (cf. Mt 17,3). Het nieuwe van Christus ligt in de vervulling van het Oude Verbond en de beloften; het is onlosmakelijk verbonden met Gods geschiedenis met zijn volk en het openbaart de diepere betekenis ervan. Evenzo is het synodale proces geworteld in de traditie van de Kerk en staat het tegelijkertijd open voor het nieuwe. De traditie is een bron van inspiratie voor het zoeken naar nieuwe wegen en voor het vermijden van de twee tegenovergestelde verleidingen: het onwrikbare vastzitten enerzijds en het naar hartenlust experimenteren anderzijds.

Zowel de ascetische veertigdagentocht als het synodale onderweg zijn heeft een persoonlijke en kerkelijke transfiguratie als doel. Een transfiguratie die, in beide gevallen, haar voorafbeelding vindt in de gedaanteverandering van Jezus en door de genade van zijn paasmysterie tot stand komt. Opdat deze transfiguratie zich dit jaar in ons kan voltrekken, zou ik twee 'wegen' willen voorstellen die wij moeten volgen om samen met Jezus de berg te beklimmen en samen met Hem het doel te bereiken.

De eerste weg verwijst naar de opdracht die God de Vader geeft aan de leerlingen op de berg Tabor als zij de getransfigureerde Jezus aanschouwen. De stem uit de wolk zegt: *Luister naar Hem* (Mt 17,5). Het eerste voorstel is dus heel duidelijk: we moeten naar Jezus luisteren. De veertigdagentijd is een genadetijd voor zover we luisteren naar Hem die tot ons spreekt. En hoe spreekt Hij tot ons? Eerst en vooral in het Woord van God dat de Kerk ons aanbiedt in de liturgie. Moge dat Woord niet in dovemansoren vallen. Als we niet altijd kunnen deelnemen aan de eucharistieviering, laten we dan de dagelijkse Bijbellezingen overwegen, zelfs met behulp van het internet. Naast de Schrift spreekt de Heer tot ons door onze broeders en zusters, vooral in de gezichten en verhalen van mensen in nood. Maar ik wil nog een ander aspect toevoegen dat heel belangrijk is voor het synodale proces: luisteren

naar Christus gebeurt ook door te luisteren naar onze broeders en zusters in de Kerk. Dit wederzijdse luisteren is in sommige fases het hoofddoel, maar het blijft altijd een onmisbare methode en mentaliteit van een synodale Kerk.

Bij het horen van de stem van de Vader, *wierpen ze zich op de grond en werden ze vreselijk bang. Jezus kwam naar hen toe, raakte hen aan en zei: 'Sta op en wees niet bang'. Toen ze hun ogen opsloegen, zagen ze niemand meer dan Jezus alleen* (Mt 17,6-8). Dit is het tweede voorstel voor deze veertigdagentijd: vlucht niet in een religiositeit die bestaat uit buitengewone gebeurtenissen en indrukwekkende ervaringen, uit angst om de werkelijkheid en haar dagelijkse strijd, haar ontberingen en haar tegenstrijdigheden onder ogen te zien. Het licht dat Jezus de leerlingen laat zien is een anticipatie van de heerlijkheid van Pasen, en wij moeten daar naartoe gaan, 'Hem alleen' volgend. De veertigdagentijd leidt naar Pasen. De 'retraite' is geen doel op zich, maar ze bereidt ons voor om - met geloof, hoop en liefde - de passie en het kruis van de Heer te beleven, om zo tot de verrijzenis te komen. Net zo goed mogen we ons tijdens het synodale onderweg zijn, wanneer God ons de genade van enkele sterke gemeenschapservaringen schenkt, niet verbeelden dat we al aangekomen zijn. Want ook nu zegt de Heer tot ons: *Sta op en wees niet bang*. Laten we dus afdalen naar de vlakke, en moge de genade die we ervaren hebben, ons sterken om in het gewone leven van onze gemeenschappen te werken aan synodaliteit.

Dierbare broeders en zusters, moge de Heilige Geest ons in deze veertigdagentijd inspireren en bemoedigen als we met Jezus de berg beklimmen, opdat wij zijn goddelijke luister mogen ervaren en zo, gesterkt in het geloof, onze tocht mogen voortzetten met Hem, die de glorie van zijn volk en het licht van de volkeren is.

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 25 januari, feest van de bekering van Paulus.

+ Franciscus

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana
Vertaling: Persdienst van de Bisschoppenconferentie (IPID)